

extensive social innovation, the topic continues to remain a largely under-explored area in the social sciences as well as government innovation policies. “The field of social innovation remains relatively undeveloped” (Mulgan et al. 2007, p. 3).

References

1. Gillwald, Katrin (2000): Konzepte sozialer Innovation. WZB paper: Querschnitts-gruppe Arbeit und Okologie. Berlin. Download from: WZB (<http://bibliothek.wzb.eu/pdf/2000/p00-519.pdf>, 27/01/2010).
2. Dahrendorf, Ralf (2009): Nach der Krise: Zurück zur protestantischen Ethik? Sechs Anmerkungen. In: Merkur. Deutsche Zeitschrift für europäisches Denken, 63 (720), pp. 373-381.
3. Crozier, Michel/ Friedberg, Erhard (1993): Die Zwänge kollektiven Handelns – Über Macht und Organisation. Frankfurt (Main): Hain. Mulgan, Geoff/ Ali, Rushanara/ Halkett, Richard/ Sanders, Ben (2007): In and out of sync. The challenge of growing social innovations. Research report. London. Download from: The Young Foundation (http://www.youngfoundation.org/files/images/In_and_Out_of_Sync_Final.pdf, 27/01/2010)
4. Rickards, T (1985), Stimulating Innovation: A Systems Approach, London, Palgrave MacMillan
5. Mulgan, G (2006), The Process of Social Innovation, Innovations, Spring, MIT Press, pp145-62 mitpress.mit.edu/innovations
6. Bornstein, D (2004), How To Change the World: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas, Oxford University Press, Oxford

М.Д. Шарапиева, Р.И. Данабаева

ӘЛЕУМЕТТІК ИННОВАЦИЯЛАР: МАҒЫНАСЫ МЕН ӘЛЕМДІК ТЕНДЕНЦИЯЛАР

Бұл мақалада әлеуметтік жаңашылдықтың маңыздылығы мен теориялық түсініктері берілген. Сондай-ақ әлеуметтік саладағы елеулі тенденциялар қарастырылған. Жаңа инновациялар парадигмасы әлеуметтік инновацияның негізі болып келеді. Әлеуметтік жаңашылдық – техникалық жаңашылдықтың нәтижесі болып табылады. Осы құбылыстың арнайы ерекшеліктерін ескере отырып, әлеуметтік және технологиялық жаңашылдықтың жүйелік бірігуі мен өзара байланысын жасауға болады.

М.Д. Шарапиева, Р.И. Данабаева

СОЦИАЛЬНЫЕ ИННОВАЦИИ: ПОНЯТИЕ, ОБЛАСТЬ ИССЛЕДОВАНИЯ И МИРОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ

В данной статье рассмотрены важности и теоретические понятия социального новшества. А также рассмотрены заметные тенденции в сфере социального новшества. Парадигма новых инноваций порождает социальные инновации. Социальное новшество является побочным эффектом и результатом технического новшества. Принимая во внимание специфические особенности социального новшества – это возможность сделать систематическое соединение и взаимозависимость социального и технологического новшества.

Қазақстан Республикасында ұлттық инновациялық жүйенің қалыптасуы

А.А. Абсадыкова

оль-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы қаласы, Қазақстан

Түйін. Жұмыстың негізгі мақсаты - Қазақстанның ұлттық инновациялық жүйесінің қазіргі жағдайын қарастыру. Бұл үшін біз SWOT-талдау жүргізіп, замануи кезеңдегі Қазақстанның инновациялық жүйесінің даму тенденциясын анықтадық.

Мемлекеттің инновациялық процеске араласу қажеттігі оның ғылыми-өндіріс циклінің ұзақ, шығын мен анықталмағандық жоғары

болғандықтан туындайды. Нарық ұзақ мерзімді, тәуекелі жоғары инвестициялар мәселелерін реттей алмайды, сондықтан ол реттеу

қызметі мемлекетке көшеді. Оңтүстік Шығыс Азия елдерінде инновациялық саясатты іске асыру кезінде шағын және орта инновациялық кәсіпорындарға басты назар аударылған.

Жапонияда олардың саны жалпы кәсіпорындар көлемінің 99%-н құрайды, ал елдің ІЖӨ-дегі олардың үлесі 52%, немесе 3 трлн. АҚШ долларына жетеді. Шет елдер тәжірибесіне сүйенсек, «зерттеу мекемесі – шағын инновациялық кәсіпорыны» бар және ғылымды көп қажет ететін өнім жасап шығару мен оны рынокта саудалауға нақты перспективасы бар әзірлемелер ғана қаржыландырылады /1/.

Қазіргі уақытта Жоғарғы ғылыми-техникалық комиссия қазақстандық ғылымның жаңа басымдықтарын бекітті. Бұл – энергетика және энергия үнемдеу, шикізат пен өнімді жіті қайта өңдеу, ақпараттық және телекоммуникациялық технологиялар. Аталмыш басымдықтар өндірісті ғылыми-технологиялық дамыту мен адамдардың денсаулығына бағдарланған және зерттеулердің міндетті түрде түпкілікті инновацияға шығуын көздейді. Осы басымдықтардың шеңберінде бағдарламалық-мақсатты

және гранттық қаржыландыру жүргізілетін ең өзекті 88 жоба бекітілді. Оларға 2012 жылы 10 млрд. теңге бөлу қарастырылған /2/.

Республикамызда инновациялық қызметке жүйелі түрде қолдау көрсету үшін қажетті заң жүзінде негізі және институционалды базасы құрылған.

Инновациялар үшін арнайы қолдау көрсетудің қаржылық аспаптары кеңейтілген, жоғары технологиялар саласындағы шағын және орта бизнесті дамыту үшін жаңа салықтық жеңілдіктер мен преференциялар енгізілген. Бұдан басқа, «Инновациялық технологиялар паркі» - жоғары технологиялық өндірістердің «ақылды» қалашығы құрылады. Ғылыми зерттеу және тәжірибелік-құрастыру жұмыстарын (НИОКР) кеңейту ол бойынша нәтижелерді қолданысқа енгізуге жұмсалатын шығыстардың 150 %-ға жуық ұжымдық табыс салығы бойынша салық салынатын базасын қысқарту арқылы қамтамасыз етіледі /3/.

Қазіргі таңдағы ахуалды SWOT талдау нәтижесінде ұлттық инновациялық жүйені дамытудың факторлары анықталды (1-кесте).

1-кесте

Күшті жақтары	Әлсіз жақтары
<ol style="list-style-type: none"> 1. Саяси тұрақтылық 2. Табиғи ресурстардың бар болуы 3. Орта және жоғары білім берудің қамту кендігі 4. Ел басшылығының ҰИЖ тиімділігін арттыру бойынша араларды саяси қолдауы 5. Мемлекеттік органдарда қатаң субординация мен тәртіпке негізделген биліктің мықты тігі 6. Инновациялық және қаржылық инфрақұрылымның бар болуы 7. Инновациялық жобаларды венчурлік және жобалық қаржыландыру тәжірибесінің болуы 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ғылым, технология және инновация саласында мемлекеттік саясатты іске асырудың жеткіліксіз дәйексіздігі 2. ҰИЖ-нің ұлттық, өңірлік салалық деңгейлерін үйлестіретін жүйесінің болмауы (өңірлік деңгейдегі жұмыста нақты қалыптасқан тәсілдердің болмауы) 3. Кәсіпорындардың төменгі бастапқы технологиялық және басқару деңгейі 4. Жоғары білікті кадрлардың тапшылығы 5. Инновацияны енгізу арқылы еңбек өнімділігін арттыру мүмкіндіктері туралы әлсіз хабардар болу (әлсіз инновациялық мәдениет) 6. Шағын ішкі тұтынушы нарық 7. Ғылым мен өндірістің арасындағы қалыптасқан алшақтық 8. Өнертабыстар мен өнеркәсіптік үлгілерге арналған сақтау құжаттарын алудың ұзақ мерзімдері 9. Бизнес пен ғылыми қоғамдастық өкілдерімен өзара іс-әрекетті тиімді тетігінің болмауы
Мүмкіндіктер	Қауіп-қатерлер
<ol style="list-style-type: none"> 1. Өнеркәсіп пен ғылым арасындағы өзара іс-әрекетті жақсарту есебінен ҰИЖ тиімділігінің өсуі 2. Технологиялар трансферті есебінен еңбек өнімділігінің анағұрлым артуы 3. Анық бәсекеге басымдықтар және ғылыми дайындамалар болуы есебінен перспективті жоғары технологиялық салалардың қатарындағы көшбасшылық 4. Ықпалдастыру үдерістері есебінен жоғары технологиялық тұтыну нарығының өсуі (Кеден Одағы, ДСҰ және т.б.). 5. Зияткерлік ресурстарды қайтару үшін жағдайлар жасау 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дамушы елдер арасындағы инновациялық даму саласында бәсекелестіктің нығаюы 2. Дамушы елдердің ғылыми-технологиялық және өндірістік деңгейде үлкен ауытқуы 3. Шикізатқа арналған бағаның жоғары өсуінен экономиканың шикізаттық бағытталуын бекіту 4. Экономиканың жоғары шоғырлануы 5. Мемлекеттік саясатта басымдықтарды ауыстыру 6. Жеткіліксіз қаржыландыру 7. Зияткерлік ресурстардың кетуі 8. Инженерлік-техникалық мамандықтардың салыстырмалы төмен танымалдығы 9. Шетелдік жоғары технологиялық компаниялар тарапынан ұлғаймалы бәсекелестік

Қазақстанда реформалар жеткілікті түрде ұзақ уақыт бойы жүзеге асырылып жатқанына қарамастан, елде инновациялық экономиканы қалыптастыру бағытында елеулі үдерістер байқалмай отыр. Мысалы 2009 жылы экономикада білімді пайдалану деңгейі индексіне

(KEI) қарағанда Қазақстан Чили, Малайзия және Түркия сияқты елдердің халықтың жан басына шаққанда ЖІӨ деңгейімен салыстырғанда артта қалып келе жатыр (1-сурет) /4/. Басқа сөзбен айтқанда, қазақстандық экономиканың бәсекеге қабілеттілігі төмен.

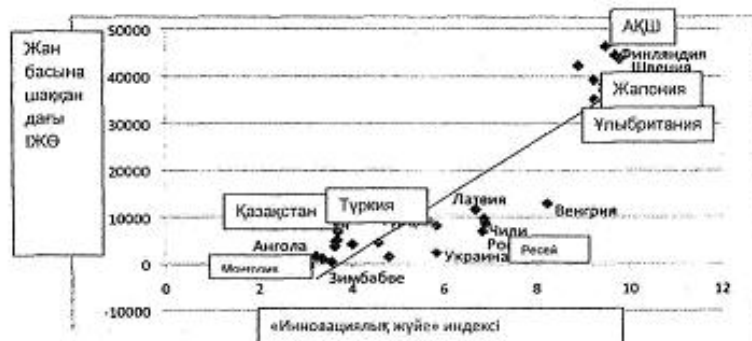
1-сурет. Экономикада білімнің қолданылуы

KEI индексі бойынша (экономикадағы білімнің қолданылу деңгейі) елді тек халықтың табысы айтарлықтай төмен Ямайка және Моңғолия сияқты елдермен салыстыруға болады. Бұған қоса, Innovation System индексі бойынша Қазақстанды жан басына шаққанда ЖІӨ көлемі 18 есе аз болып Африканың Ангола, Зимбабве сияқты елдерімен салысты-

руға болады (2-сурет).

Дегенмен қазіргі таңда ғылымды дамытуға қаржылық қаражат бөлу 2007 жылмен салыстырғанда 3 есеге дерлік өсті.

2011 жылы «Самұрқ-Қазына» компаниялар тобы ғылыми зерттеу және тәжірибелік құрастыру жұмыстарына (НИОКР) 8 млрд. теңге бөлді /2/.

2-сурет. Инновациялық жүйе

Қазақстанда 2015 жыл қарсаңында ғылыми зерттеулерді қаржыландыру ІЖӨ-нің 1%-на дейін артатын болады /5/.

Бұл Қазақстан тарихындағы ғылыми-техникалық прогреске салынған ірі салым болып табылады.

Жалпы алғанда, Қазақстанда қалыптасқан жағдайды бағалау ұлттық инновацияларды қолдау жүйесі мен енгізу әлсіз деген тұжырым жасауға мүмкіндік береді, себебі елде отандық және шетелдік білімді ұлттық байлыққа айналдырудың тиімді жүйесі жоқ. Жаңа инновациялар толқыны Қазақстанда жеделдетілген индустрияландыруды ойдағыдай жүргізуге мүм-

кіндік береді, ғылыми-технологиялық серпіліс үшін жағдай туғызады, жаңа өнеркәсіптер мен жаңа жұмыс орындарын ашуға жол ашады деп сенеміз.

Әдебиеттер

1. Баскакова М. Японская экономическая модель// Мировая экономика и международные отношения. - 2004, №1, с. 98-106
2. «Ұлттық инновациялық қор» АҚ-ның WEB-сайты//<http://www.nif.kz>
3. ҚР Премьер-Министрі Кәрім Мәсімовтің ресми сайты//<http://pm.kz/kz>

4. «Ғылым және инновация» жинағы 2009 ж.//
www.stat.kz
5. Қазақстан Республикасын үдемелі индуст-

риялық-инновациялық дамыту жөніндегі 2010-2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарлама //Егемен Қазақстан, 12 мамыр. – 2010.

А.А. Абсадыкова

ФОРМИРОВАНИЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Цель данной работы – рассмотреть современное состояние национальной инновационной системы Казахстана. Для этого мы составили SWOT анализ, раскрыли тенденции развития инновационной системы в Казахстане на современном этапе.

A.A. Absadykova

FORMATION OF A NATIONAL INNOVATION SYSTEM IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

The purpose of the given work – to consider a current state of national innovative system of Kazakhstan. For this purpose we have made SWOT the analysis, have opened tendencies of development of innovative system in Kazakhstan on modern stage.

Формирование инновационной экономики в Республике Казахстан: использование зарубежного опыта

Ж.Я. Аубакирова

Казахский национальный университет им. аль-Фараби, г. Алматы, Казахстан

Аннотация. Системная модернизация образования, науки и производства – главный фактор на пути инновационного развития общества. Реализация стратегических задач страны, система подготовки кадров в республике должна стать динамичной, адекватно реагирующей на потребности индустриально-инновационного развития.

Современные высокоразвитые страны демонстрируют стремительный рост интенсивности инновационных процессов, превращение технологических инноваций в главный фактор экономического роста и социального развития. Среди ключевых факторов инновационной экономики выделяют: образование, науку, человеческий капитал, инновационную систему и инновационную промышленность.

Интересен опыт развитых стран с высокой инновационной активностью.

Развивая инновационную систему, Сингапур не только привлекает в массовом порядке зарубежных специалистов, но и проводит политику целенаправленной подготовки национальных научных и инженерных кадров. Эта политика дает свои результаты, поскольку инновации идут от людей, а не от продуктов и разработок. Следующий шаг после разработки собственной идеи – ее успешная коммерциализация. В стране работает огромное коли-

чество промышленных и научно-исследовательских подразделений иностранных гигантов мировой индустрии. Крупные международные корпорации работают, прежде всего, потому, что им предоставлены значительные налоговые льготы на производство. Но еще более серьезным стимулом для них является наличие высококвалифицированных научных и инженерных кадров [1].

Если говорить об инструментах поддержки шведских компаний – то это бизнес-инкубаторы, предоставляющие начинающим инновационным компаниям офисы, лаборатории и услуги по ведению и развитию бизнеса, система бизнес-тренинга, сеть институтов финансовой поддержки. На ранних стадиях развития проекты привлекают главным образом государственные гранты, на стадии роста подключаются частные инвестиции. Так, бизнес-инкубаторы, учрежденные Центром поддержки предпринимательства, работают совместно с